

Paweł Cioch

---

doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Postępowania Cywilnego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, radca prawny OIRP w Lublinie

Krystian Mularczyk

radca prawny OIRP we Wrocławiu, członek kolegium redakcyjnego kwartalnika „ADR. Arbitraż i Mediacja”

Sprawozdanie z seminarium naukowego „Sądowa kontrola rozstrzygnięć arbitrażowych i ugód mediacyjnych”

W dniu 14 października 2010 r. w Warszawie odbyło się seminarium naukowe „Sądowa kontrola rozstrzygnięć arbitrażowych i ugód mediacyjnych”, które zostało zorganizowane przez redakcję kwartalnika „ADR. Arbitraż i Mediacja” Wydawnictwa C.H. Beck oraz Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie. Seminarium zgromadziło znamienitych praktyków i naukowców, którym bliska jest problematyka alternatywnych metod rozwiązywania sporów, stanowiąc jednocześnie doskonałe forum do zaprezentowania poglądów, wymiany doświadczeń i dyskusji na temat sądownictwa polubownego i mediacji.

Goście zostali powitani przez **Pawła Jasińskiego** (OIRP w Warszawie) oraz **dr. Łukasza Błaszczaka** (Redaktor Naczelny kwartalnika ADR, adiunkt w Zakładzie Postępowania Cywilnego Uniwersytetu Wrocławskiego, radca prawny), którzy przedstawili tematy seminarium oraz prelegentów.

W pierwszym panelu, który został poświęcony kontroli wyroku sądu polubownego, głos zabrał **prof. dr hab. Andrzej Szumański** (Prezes Sądu Arbitrażowego przy PKPP Lewiatan, kierownik Zakładu Prawa Handlowego Uniwersytetu Jagiellońskiego). Omówił **projekt zmian w zakresie sądownictwa polubownego** skupiając się m.in. na potrzebie doprecyzowania art. 1157 KPC odnoszącego się do pojęcia zdatności arbitrażowej oraz potrzebie uchylenia art. 142 i 147 ustawy z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.), które to przepisy powodują *ex lege* utratę mocy zapisu na sąd polubowny i umorzenie toczących się postępowań arbitrażowych z dniem ogłoszenia upadłości. Podczas wystąpienia zostały poruszone także kwestie bardziej szczegółowe, niezwykle istotne w praktyce. W tym zakresie mowa była o problemie obowiązywania w danej sprawie regulaminów stałych sądów arbitrażowych. Analizowano, czy wiążący powinien być regulamin obowiązujący w momencie dokonania zapisu na sąd polubowny (jak jest *de lege lata*), czy też w momencie wszczęcia postępowania (jak to zostało uregulowane

w ustawie modelowej UNCITRAL, o ile strony nie postanowią inaczej). Profesor *Andrzej Szumański* pochylił się także nad problemem wyboru arbitra, a raczej braku konsensusu w tym zakresie, w przypadku sporów wielostronnych. Precyzyjnie rzecz ujmując, chodziło o spory, w których po jednej ze stron procesowych występuje wielu współuczestników, co ma miejsce w sprawach, w których spółka zostaje pozwana przez akcjonariuszy albo zamawiający przez konsorcjum wykonawców. Propozycja wyboru arbitra przez współuczestników w sposób jednomyślny wydała się tutaj najbardziej odpowiadająca potrzebie obrotu gospodarczego i zasadom postępowania arbitrażowego.

Dalszą część referatu prof. *Andrzej Szumański* poświęcił wybranym zagadnieniom nowej wersji regulaminu arbitrażowego UNCITRAL (Komisji ONZ ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego), zwracając uwagę m.in. na problem wymogu formy pisemnej zapisu na sąd polubowny. Problem ten może zaktualizować się w przypadku holdingu spółek, jeśli zapis na sąd polubowny istnieje tylko wobec spółki dominującej, ale już nie spółki zależnej albo w przypadku tzw. ciągu umów, jeśli zapis istnieje tylko w jednej z nich.

Profesor *A. Szumański* zwrócił również uwagę, jak na gruncie regulaminu UNCITRAL przeciwdziała się sytuacji, kiedy jeden ze wskazanych przez stronę arbitrów zrezygnował z uczestnictwa w składzie orzekającym w trakcie postępowania, co mogłoby prowadzić do obstrukcji procesu w związku z koniecznością powołania nowego arbitra i powtórzenia postępowania. Jednak w tym przypadku, przyjęto modelowe rozwiązanie pozbawiające prawa do nominacji stronę, której arbiter zrezygnował, wskutek czego orzeczenie jest wydawane przez pozostałych w sprawie członków składu orzekającego. Regulamin UNCITRAL przyjął więc w tym zakresie silniejszą ochronę postulatu szybkości postępowania, kosztem zasady woli stron. Kilka uwag zostało również poświęconych obowiązkom i uprawnieniom sądu arbitrażowego według prawa modelowego, jak np. zasadzie wymogu przedstawienia stronom harmonogramu prac czy też prawie zespołu orzekającego do zmiany niektórych terminów postępowania.

Konkludując wystąpienie, prof. *A. Szumański* podkreślił potrzebę zmian niektórych przepisów dotyczących sądownictwa polubownego, ale w duchu i w zgodzie z prawem modelowym, jakim jest nowy regulamin arbitrażowy UNCITRAL z 2010 r., który na bieżąco stara się rozwiązywać aktualne problemy praktyczne.

Następnym prelegentem był **advokat Maciej Łaszczuk** (wspólnik w kancelarii Łaszczuk i Wspólnicy, wiceprezes zarządu PSSP, członek rady programowej kwartalnika ADR, arbiter, wykładowca), który przedstawił referat na temat **charakteru prawnego skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego**, a więc środka uruchamiającego postępowanie stanowiące najdalej idącą ingerencję sądu państwowego w postępowanie arbitrażowe, mogące bowiem skutkować usunięciem takiego wyroku z obrotu prawnego w RP.

Prelegent zwrócił uwagę, że w doktrynie spotyka się trzy poglądy określające skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego, jako: 1) środek mający cechy nadzwyczajnego środka zaskarżenia i powództwa zmierzającego do zniesienia stanu prawnego wywołanego wyrokiem arbitrażowym, 2) środek zaskarżenia, 3) powództwo o ukształtowanie stosunku prawnego. Mecenas *Maciej Łaszczuk* opowiedział się za trzecim poglądem, jednoznacznie stwierdzając, że omawiana skarga jest rodzajem powództwa wszczynającym nowe postępowanie. Taki charakter jest potwierdzony przez regulacje kodeksowe – art. 1207 KPC

Więcej informacji na stronie wydawcy

<http://www.ksiegarnia.beck.pl/adr-arbitraz-i-mediacja/id3398,ADR-Arbitraz-i-Mediacja-kwartalnik.-Prenumerata-2010.html>